

VT 38 - MARS 2015

esperanto
Bretagne

la verda Triskelo

2 numéros par an, parution :
Printemps-Automne

Le 1er MARS
Assemblée Générale
à
LOUDEAC
(voir pages 3, 4 et 5)

Legu pri la
okazontaĵoj
Agenda au verso

Kio okazos en 2015
en Gresillon

Les rencontres internationales
de PLOUEZEC
du 15 au 22 août 2015
Même pour les tout-débutants et
les enfants !

Enhavo

• <i>Edito</i>	<i>p. 2</i>
• <i>La Federacio</i>	<i>p. 3,4,5,6</i>
• <i>Teatraĵo</i>	<i>p.7</i>
• <i>El niaj kluboj</i>	<i>p. 8,9</i>
• <i>El revuo</i>	<i>p. 10</i>
• <i>Bretona humuraĵo</i>	<i>p. 11</i>
• <i>Lorient</i>	<i>p. 12,13</i>
• <i>Tara</i>	<i>p. 14</i>
• <i>Recepto</i>	<i>p. 15</i>
• <i>Armor Esperanto</i>	<i>p. 16,17</i>
• <i>Verkaĵo</i>	<i>p.18</i>
• <i>Studperiodoj</i>	<i>p. 19</i>
• <i>Agenda</i>	<i>p.20</i>

Cotisation 2015

y avez-vous pensé ?

Même si vous ne suivez pas de cours,
même si vous n'êtes pas actif,
soutenez l'Espéranto et restez informé.

Adressez-vous soit à votre correspondant
local si vous appartenez à un club, pour ad-
hérer à la fédération uniquement adressez-
vous à Xavier Godivier, *coordonnées p.2.*

Aux internautes

Site Internet :

<http://bretonio.esperanto-france.org/>

Pour vous inscrire à la liste de diffusion
Bretonio, et ainsi recevoir des nouvelles, plus
fraîches et plus nombreuses, envoyez un
message vide à l'adresse :

bretonio-subscribe@yahoogroupes.fr

Redakcio : Jannick Huet-Schumann - 02.99.83.69.86 - jannick.huet@free.fr - 9 rue du Couradin, 35510 Cesson-Sévigné
N'attendez pas la prochaine édition, envoyez vos articles dès maintenant pour les voir apparaître dans le VT N° 39
(par courrier ou par internet).

EDITO

2015: Esperanto-jaro en Francio

Tiu jaro certe estos bonega por Esperanto en Francio, ĉar la universala kongreso allogos al Francio multajn esperantistojn el plej diversaj landoj. Jam 1925 personoj el 68 landoj aliĝis kiam mi skribas tiujn liniojn!

La federacio helpas vin!

Se vi hezitas partopreni la kongreson pro la kostoj (kotizo, vojaĝo, loĝado), petu helpon al via loka klubo kaj al la federacio. Por la vojaĝo, ni kuraĝigos kunveturadon. Por la loĝado estas kutime malmultekostaj rimedoj proponitaj. Kaj por la pago de la program-kotizo, dum nia membrokunveno de Loudéac, estos proponita financa helpo.

Certe estos dum UK mem ke estos la plej bona okazo renkonti plej multajn Esperantistojn. Sed se vi ne povos partopreni la kongreson, dum la somero aliaj Esperanto-eventoj ricevos pli da eksterlandajn partoprenantojn. Estos do bona jaro por la someraj semajnoj de Gresillon kaj la renkontoj de Plouezek.

Do plene profitu tiun Esperanto-jaron en Francio!

Xavier Godivier

Pli da informo pri UK: <http://www.lille2015.fr/>

2015 : année de l'espéranto en France

Cette année sera certainement excellente pour l'espéranto en France car le congrès mondial va y attirer de nombreux espérantistes de divers pays. Déjà 1925 personnes provenant de 68 pays se sont inscrites au moment où j'écris ces lignes !

La fédération vous aide !

Si vous hésitez à participer au congrès à cause du coût financier (cotisation, voyage, logement), demandez de l'aide à votre association locale et à la fédération. Pour le voyage, nous encouragerons l'organisation de covoiturage. Pour le logement des possibilités de logement à faible coût sont généralement proposées. Et pour la cotisation pour participer au congrès, une aide sera proposée à l'occasion de notre prochaine assemblée générale à Loudéac.

Ce sera bien sûr au congrès que vous aurez le plus d'occasions de rencontrer de nombreux espérantistes mais si vous ne pouvez pas y participer, d'autres événements espérantistes profiteront de la venue des espérantistes étrangers. Ce sera donc une bonne année pour les semaines d'été de Grésillon et pour les rencontres de Plouezec.

Profitez donc pleinement de cette année de l'espéranto en France !

Xavier Godivier

Plus d'information : <http://www.lille2015.fr/>

Responsables des clubs (ou antennes) bretons

VT sendado	Manjo Clopeau	02.97.68.98.57	manjo.clopeau[ĉe]wanadoo.fr ;
Armor-Esperanto (St Briec)	12 rue de la Drisse 56450 Theix Laurent Peuch	02.96.78.29.70	ltpeuch[ĉe]hotmail.com
Hennebont	Yvette Veslin	02.97.36.08.75	herve.veslin[ĉe]orange.fr
Lorient	Anne Georget	02.97.64.30.39	anne.georget[ĉe]wanadoo.fr
Plouézec	Jeanne Pouhaer	02.96.20.68.07	jeanne.pouhaer[ĉe]orange.fr
St Quay Perros	Gaby Tréanton	02.96.23.02.63	gaby.treanton[ĉe]wanadoo.fr
Guingamp	Anne Desormeaux	02.96.35.83.25	anne_desormeaux[ĉe]yahoo.fr
Peumerit-Quintin	Alain Bournel	06.64.35.06.71	
Quimper	Pierre Le Vern	02.98.56.21.94	plevern[ĉe]orange.fr
Morlaix	Nicole Rizzoni	02.98.88.62.57	nicole.rizzoni[ĉe]wanadoo.fr
Vannes	Elisabeth Ledru	02.97.63.97.65	mathieu-thepaut[ĉe]live.fr
Sarzeau	Francis Desmares	02.97.26.89.96	sicnarf[ĉe]free.foo.fr
Rennes	Stephane Blaevet	09.51.43.96.34	zav[ĉe]esperanto-panorama.net
St Malo	A-Marie Argney	02.99.40.24.86	amargney[ĉe]wanadoo.fr
Plestin les Grèves	Étienne de St Laurent	02.96.35.76.64	etienne.ds[ĉe]wanadoo.fr
Pontivy	Marielle Giraud	02.97.27.76.98	liber.terre[ĉe]wanadoo.fr
Landerneau	Yves Royou	02.98.85.23.62	yves.royou[ĉe]wanadoo.fr
Plélan le Petit	Bernadette Lemarchand	02.96.27.67.49	lemarchand.bernadette[ĉe]wanadoo.fr
Dinan	Philippe Stride	02.96.27.87.43	philippe.stride[ĉe]gmail.com
Montfort-sur-Meu	Josette Ducloyer	02.99.09.71.92	jpducloy[ĉe]club-internet.fr
Herbignac	J-Y Santerre Duret	02.40.22.00.98	jys.mys[ĉe]club-internet.fr
Saint Aignan de Grand lieu	Solange Goan	02.40.31.02.56	sgoan[ĉe]club-internet.fr
Nantes	Lucette Echappé	02.40.04.46.02	sabato[ĉe]live.fr
St Nazaire	Chantal Barret	02.40.01.97.27	patchdomo[ĉe]yahoo.fr

Federacio

ASSEMBLÉE GÉNÉRALE DU DIMANCHE 1er MARS 2015 de 9H à 17H à la salle Malivel de Loudéac *Rappel de l'ordre du jour:*

9H Accueil et mot du président

Rapport d'activité 2014

Rapport financier 2014

Election tiers sortant

Projets 2015

- de la FEB

- des clubs (par les responsables de clubs)

12-14h Repas

Après-midi

14h Suite projets 2015 + Questions diverses

15h-17h Marielle Giraud nous parlera de son congrès espéranto en Géorgie, avec en intermède des contes avec Laurent Peuch

Libroservo toute la journée

Expositions sur l'espéranto pendant la 1ère guerre mondiale à la Communauté de communes de Montfort, 1 mois dans les médiathèques de Pleumeleuc et Pordic, une semaine au congrès international de Dinan et à la rencontre internationale de Plouézec

- Animations diverses

ENSEIGNEMENT

- Cours hebdomadaires 2013/2014 : 173 élèves répartis dans 12 associations locales

- **Stages intensifs** organisés à Vannes (74 p en 4 stages) et Plouézec (100 p pendant une semaine)

- **Cours hebdomadaires à l'ENSATT de Lannion** (qui comptent dans le cursus)

- Cours d'initiation lors des forums de langues (Lannion, Guingamp, Brest)

- Cours par correspondance

- Cours par internet sur des sites gratuits

- I - Actions de la Fédération

- **Edition du Bulletin** de liaison et d'information Espéranto-Bretagne « La Verda Triskelo » 2 fois /an (rédacteur Jan-nick Huet)

- **Conception et mise en place d'une exposition intitulée « la langue espéranto au service des hommes pendant la première guerre mondiale »**

Les services de la communauté de communes de Montfort-sur-Meu ont accepté d'en effectuer gracieusement la mise en page et l'impression en deux exemplaires. La conférence de Mireille Grosjean sur « l'éducation à la paix » a eu lieu le 25 mars sous l'égide et dans les locaux de la communauté de communes, avec en parallèle la présentation de l'exposition. Celle-ci a ensuite circulé dans l'ensemble de la Bretagne où elle a accompagné Mireille Grosjean dans sa tournée de conférences.

Cette exposition s'adresse en priorité à des non espérantophones, afin de montrer l'utilité de la langue espéranto, le rôle qu'elle a déjà joué et celui qu'elle pourrait encore jouer dans les relations entre les hommes.

Notre fédération a financé trois exemplaires supplémentaires, qui ont été présentés gracieusement en divers lieux dans le cadre des commémorations de la première guerre mondiale: médiathèques de Pleumeleuc (35) et de Pordic (22), salle de cinéma à Sarzeau, congrès international à Dinan, rencontres internationales à Plouézec... Elle a voyagé en Normandie (Maison des Associations d'Hérouville St Clair, Ligue des Droits de l'Homme de Caen...). D'autres associations peuvent la télécharger gratuitement et l'ont présentée dans diverses régions (Dole, CDI de lycée à Chaumont...) et même à l'étranger (présentée à Poznan en Pologne, en Suisse, projets à Berlin, en Italie, en Grande-Bretagne)

- **Organisation de tournées de conférences d'étrangers espérantophones** (responsable Josette Ducloyer)

-par notre Fédération : Du 22 mars au 17 avril 2014, la pédagogue suisse Mireille Grosjean a animé des débats dans 12 villes bretonnes sur le thème de l'éducation à la paix, avec l'appui de l'exposition conçue et réalisée par notre Fédération sur le rôle de l'espéranto pendant la première guerre mondiale, et sur divers autres thèmes, notamment l'Afrique qu'elle connaît bien en tant que responsable de l'espéranto dans ces pays pour l'Association Universelle d'espéranto, ou l'esclavage.

Rapport d'activités 2014 (année civile)

ADHERENTS 2014(2013): 194 (246) adhérents à jour de leurs cotisations dont **184** (233) par l'intermédiaire des groupes locaux et **10** (13) indépendants.

Montant de la cotisation 2014 : adhérent à une association locale : 8 € par personne, 12 € pour un couple. Membres individuels habitant hors Bretagne : 12 €, en Bretagne 20 € (pour inciter les adhérents à s'inscrire par l'intermédiaire d'une association locale). Scolaires, étudiants, chômeurs : 4 €

USAGERS 2014 : on peut les estimer à 2000 personnes, réparties de la manière suivante :

Congrès international de SAT (Sennacieca asocio tutmonda) du 7 au 16 Août à Dinan au Foyer des Jeunes Travailleurs: 150 participants de 18 pays + public 100p lors des soirées culturelles et conférences.

- Rencontres Internationales de Plouézec (110 participants + public 100p lors des soirées culturelles)

- Stages de fin de semaine à Vannes (74 p.),

- théâtre à Vannes (100p)

- Soirées-débat ouvertes au public: en 2014, conférences dans 12 villes bretonnes de la pédagogue suisse Mireille Grosjean sur divers thèmes (éducation à la paix, esclavage...) (400 p) (voir détail ci-dessous)

- Information et cours express d'espéranto dans des lycées (St Briec, Landerneau), CFA et MJC à St Briec, foyer jeunes travailleurs Dinan, Ecole Supérieure de travailleurs sociaux ASKORIA de St Briec

- 2 cours semestriels à l'école d'ingénieurs ENSSAT de Lannion (8 et 7 p)

- Cours d'initiation lors des forums de langue (Lannion, Brest) ou sur nos stands

-Cours hebdomadaires dans 12 villes bretonnes (voir détail ci-dessous)

-Stands (forums de langue, foire bio, forums d'associations....) (une quinzaine en 2014)

F e d e r a c i o (s e k v o)

par Espéranto-France, dans le cadre d'une tournée nationale : accueil par l'association de St Briec et conférence-débat d'un couple de Tadjiks au RESIA de St Briec

accueil par les associations de Vannes, de St Briec et St Malo et organisation de conférences du Slovaque S. Marček
- Financement formation : Aide financière à 3 membres qui ont passé l'examen d'espéranto du cadre de référence européen au Centre Culturel espéranto de Baugé (Maine-et-Moire) (2 niveau B2 et 1 niveau C1)

- Jumelage : Relations avec l'association d'espéranto de Zaozhuang (Shandong) dans le cadre du jumelage des deux fédérations d'Espéranto de Bretagne et du Shandong
 Relations de l'association de Hennebont avec la ville jumelée de Kronach

- Les Chœurs MEVEN et INTERKANT' Notre chœur régional MEVEN prépare activement depuis début 2014 avec le chœur national INTERKANT' un projet de concert dont le thème sera l'histoire de l'espéranto, et se prépare pour en présenter une modeste ébauche au congrès mondial d'espéranto qui aura lieu du 25 juillet au 1er août 2015 à Lille.

- Internet : Gestion du site internet: <http://bretonio.esperanto-france.org/> de la Fédération par Bert Schumann, bénévole de l'association rennaise affiliée et Manjo Clopeau

Gestion des inscriptions et de la modération de la liste de discussion de nos membres bretonio@yahoogroupes.fr par quatre bénévoles.

- Evénements: Sept 2014 : stand à la foire biozone de Mûr-de-Bretagne. Relations inter-associatives à Rennes, avec participation à la Marche pour la Paix le 4/10/2014
 Notre dernière assemblée générale a eu lieu le 13/04/2014 à Loudéac.

II- Actions de nos associations adhérentes

COTES D'ARMOR :

St Briec Chaque semaine, en plus des cours de plusieurs niveaux à la MJC, atelier de conversation
 Conférences ouvertes à tous sur le Tadjikistan au RESIA (22p) et sur l'esclavage au Foyer du Jeune Travailleur (30p)
 Cours intensif pendant un mois au FJT (12 jeunes)
 Relations avec le RESIA, la Ligue de l'Enseignement, le Conseil Général des Côtes d'Armor

Lannion Cours à l'Ecole d'Ingénieurs ENSSAT (qui comptent dans le cursus) (7 élèves)

- Participation au festival de langues de Lannion, avec stand, minicours

Dinan Organisation du congrès international SAT qui a eu lieu à Dinan du 9 au 16/08/2014 et a réuni 150 personnes venues du monde entier débattre de l'écologie, avec en ouverture une conférence de Mme Léna Louarn, vice-présidente du Conseil régional, sur la politique linguistique de la Région. Cet événement dont le thème était : "Les initiatives citoyennes qui construisent l'avenir" a bénéficié des soutiens de la ville de Dinan, du Conseil Général des Côtes D'Armor et du Conseil Régional de Bretagne. Les congressistes ont participé aux visites et excursions pour découvrir la région.

13/11 signature à Dinan d'une convention entre les associations Steredenn et Armor Espéranto pour une diffusion de l'espéranto auprès des jeunes
 du 12 au 22/11, expo photos dans le cadre de la semaine de la solidarité internationale

Guingamp Initiation à l'espéranto au centre International Le Palacret, (en lien avec le CG)

découverte de la Vallée des Saints, organisée par l'asso (13 participants)

Plouézec Du 16 au 23 août, 18e rencontres Internationales : 110 participants aux cours+ 100 supplémentaires aux animations, avec l'invité d'honneur, Murat Ozdizdar, de Turquie et des enseignants étrangers (coréen, ukrainien, slovène, espagnol...), cours divers niveaux, passage d'examen 1er et 2e degré, spectacles (groupe de musique néerlandais Kapriol, chants et danses bretonnes), ateliers théâtre, informatique, dessins celtes, joga), service librairie, visite d'expositions et excursions.

Conférences publiques données par des espérantophones étrangers : Turquie, voyage par l'espéranto

Interview pour Muzaiko, radio sur internet
 Participation au festival des Langues de Lannion

FINISTERE

Quimper Participations aux actions de solidarité internationale dans le cadre du CICODES et de la Mairie de Quimper, à la Fête des Droits de Toutes les Couleurs à Quimper

ILLE-ET-VILAINE

Montfort Fin mars, accueil de la pédagogue suisse Mireille Grosjean et conférence dans le cadre des commémorations de la première guerre mondiale, organisée par la Communauté de communes, avec comme support une exposition sur le rôle de l'espéranto pendant la 1ère guerre mondiale.

Début juin, accueil de deux Chinoises espérantophones de Wuhan. Le 30 novembre, participation des Montfortais JP et J. Ducloyer comme animateurs de stage à Nantes

Rennes Visites commentées de la ville en espéranto auprès des étrangers espérantistes (suisse et chinoises)
 Participation à la Marche pour la Paix.

Année 2013-2014 : atelier théâtre

Année 2014-2015 : Atelier vidéo

Saint Malo cours, conférence-débat et visite de St Malo et Mont-St-Michel pour les étrangers accueillis (Suisse, Chinoises, Slovaque)

MORBIHAN:

Vannes : Cours hebdomadaires, atelier pédagogique (traduction pièce de théâtre), atelier bricolage et répétitions de la pièce de théâtre. Les 4 Journées de stage « Samedis espéranto », organisés avec talent par Elisabeth Ledru, ont attiré 74 personnes, avec divers ateliers. L'activité théâtre a débouché sur une représentation le 9 février 2014

Participation au Forum Social de Séné et au forum d'asso de Vannes. Quatre « Café espéranto » : à chaque fois une douzaine de participants sur divers thèmes. Conférences de la pédagogue suisse Mireille Grosjean (éducation à la paix)- 30 p et du slovaque Stan Marček (plantes médicinales) -30 p

Hennebont: deux niveaux de cours hebdomadaires ;
 Dans le cadre du **jumelage** avec la ville allemande de Kronach, voyage à Kronach

Lorient : Deux niveaux de cours hebdomadaires. Conversation bimensuelle.

-Presqu'île de Rhuys : Le 23 avril, présentation du film « Espéranto » de Dominique Gautier à la salle d'Arzon
 Diffusion du périodique « Rhuys espéranto »

6 août : balade « découverte du golfe du Morbihan » en espéranto

F e d e r a c i o (s e k v o)

Rapport financier 2014

Débits exercice	2014	2013
Frais de fonctionnement	496.24	315.17
Edition Verda Triskelo	614.61	561.57
Frais AG Loudéac	163.14	123.80
Frais d'expédition du VT	10.92	32,70
Frais de dépl	585.00	155.62
Remb. frais d'examen à Grésillon	138.00	144.00
Assurance	56.39	56.39
Voyage Mireille Grosjean	539.20	-
Voyage Uruguayenne	706.00	-
Exposition	240.96	-
Total	3 334.64	2770.47

Crédits exercice	2014	2013
Cotisations des clubs	1475.00	1612.00
Cotisations individuelles	160.00	192.00
Ventes de livres et CD	166.00	698.20
Subv. Ville de Rennes	192.00	192.00
Part. de clubs extérieurs	200.00	50.00
Retour Eo France	114.60	143.40
Frais de déplact requalifiés en don	545,00	
Intérêts bancaires	54.15	73.66
Total	2906.75	2961.26

Compte de résultat

Dépenses	- 3334.64	- 2770.47
Recettes	+2906.75	+2961.26
Excédent/Déficit	- 427.89	+190.79

Trésorerie		
Solde compte chèque	1080.80	1875.97
Solde livret Bleu	4780.63	4726.48
Solde caisse	0.00	0.00
TOTAL	5861.43	6602.45

Nova grupo en Bretonio-centro

En la urbeto Peumerit-Quintin, unu loĝanto el dudek lernas la esperantan lingvon.
Ne kredeble !(kvin elcentoj !...).

Ok gelernantoj partoprenas kurson ĉiun mardon. Pli da informo : Alain Bournel : 06 64 35 06 71

Federacio

TURNEOJ 2015

Jen la programo de la venonta rondvojaĝo 2015 de **Sonia Risso (Urugvajo)** organizita de la FEB

<u>Ville</u>	<u>Date arrivée</u>	<u>Date départ</u>	<u>Association d'accueil affiliée à la FEB</u>	<u>Responsable hébergement</u>
Montfort-Rennes	17/05	21/05	« Espéranto-Rennes »	Josette Ducloyer
Dinan- Plélan le Petit	21/05	26/05	« Armor Espéranto »	Bernadette Lemarchand
St Malo	26/05	28/05	« Groupe Espéranto de St Malo »	Anne-Marie Argney
St Briec	28/05	1/06	« Armor-Espéranto »	Laurent Peuch
Plouézec	1/06	4/06	« Plouézec Espéranto »	Jeanne Pouhaer
Lannion	04/06	6/06	Armor Esperanto	Jean-Claude Dubois
St Quay-Perros	6/06	8/06	« Armor Espéranto »	Gaby Tréanton
Quimper	08/06	10/06	Esperanto Quimper	Pierre Le Vern
Hennebont	10/06	12/06	« Hennebont-Espéranto, section du Foyer Laïque »	Yvette Veslin
Vannes <i>Inauguration allée Zamenhof</i>	12/06	15/06	« Espéranto Vannes »	Elisabeth Le Dru
Sarzeau	15/06	17/06	Club Esperanto de Rhuys	Francis Desmares
Herbignac	17/06	20/06	Association d'espéranto de Herbignac	Jean-Yves Santerre
Nantes	20/06	23/06	Centre Culturel Nantes-Espéranto	Christiane Lamy-Roger Foucher

Dua turneo

De la 11a ĝis la 14a de aprilo, la klubo de Rennes akceptos

Aleksandro-n MELNIKOV (Rusio),

kadre de turneo organizita de Esperanto-France

Teatraĵo

KULPULO EN NIA FESTEJO, teatraĵo en Esperanto

120 spektantoj aplaŭdis la teatraĵon *"Kulpulo en nia festejo"* en la sudbretona urbo Vannes, la unuan de Februaro 2015. Inter ili, pli ol duono de ne-esperantistoj!

Aktoro mortfalias sursceneje, kvazaŭ murdita rekte antaŭ la okuloj de la spektantoj. La murdinto nepre ĉeestas en la salono ... jes ja, sed ... KIE kaj KIU?

La klubo de Vannes / 56 kaptis la okazon de sia festo Zamenhof por prezenti tiun polican teatraĵon 65-minutoj en du aktoj. Kvindeko da esperantistoj el norda kaj centra bretonio, el la Rennes-regiono, el 44 ... kaj kompreneble el la ĉirkaŭaĵo de Vannes kuniĝis por bufeda tagmanĝo. Kaj posttagmeze, aldoniĝis sepdeko da pliaj partoprenantoj, invititoj de la klubanoj aŭ allogitaj per efika tamtamado en la lokaj amasinformiloj. Endas diri, ke la teatraĵo estis anoncita facile komprenebla dank'al komentoj en la franca lingvo, regule enŝovitaj kaj vigle luditaj de du aktorinoj antaŭ la scenejo.

La eniro estis libera. Tamen monkolokto dum la interakto ebligis al ni sendi unu centon da eŭroj al Hori Jasuo por lia agado ĉe la lernantoj de Tooni, viktimoj de Fukushima.

Tiu teatraĵo rezultas de pedagogia ateliero en porprogresanta kurso. La origina franca verko *"Le coupable est dans la salle"* estas de bretona aŭtoro *Yvon Taburet*. Li ĝoje konsentis pri traduko kaj adapto de sia teatraĵo kaj eĉ sendis kuraĝigajn mesaĝojn: *Je ne pourrai être parmi vous le 1er février mais tous mes encouragements pour "Kulpulo en nia festejo" en espérant que cela divertira votre public. En ces temps troublés, nous avons plus que jamais besoin de rassemblement, de fraternité et d'universalité, des valeurs auxquelles, je crois, vous êtes attachés, tous les espérantistes.*

Tiu projekto ne estus realigebla sen la entuziasmo de la 13 aktoroj, kiuj tre zorge trejniĝis dum pluraj monatoj (kaj tamen bone amuziĝis!) kaj de teknikistoj, kiuj ekzemple ne hezitis entrepreni la fabrikon de murŝranko, ŝtu-paroj aŭ vera scenejokurteno.

Ilia plej bela rekompenco estis alveno de publiko multnombra!

Elisabeth Le Dru, respondeculo de la projekto

El niaj kluboj

KIU ESTIS PAUL ANTOINE FLEURIOT DE LANGLE ?

P.A. Fleuriot de Langle naskiĝis la 1-an de Aŭgusto 1744 en la kastelo Kerlouet, en la utbeto "Quemper Guézennec" (Côtes d'Armor) kaj mortis la 11-an de decembro 1787 (43 jaraĝa) en Maoua, insulo Samoa. Li estis maroficiro kaj franca aristokrato de la XVIII-a jarcento. Kun 14 jaroj, li eniris la reĝan maristaron, kie disvolviĝis lia tuta kariero. Li estis 38 jara, kiam li fariĝis veselkapitano. Li estis ankaŭ membro de la marakademio.

Fama pro siaj scioj kaj kompetentecoj (i.a. matematikaj kaj astronomiaj) li estis elektita de sia amiko Jean François de La Pérouse (ŝipestro de "La Boussole"), kiel estro de "L'Astrolable" la dua ŝipo de la ekspedicio.

En 1785, la reĝo Louis la XVI-a deziris organizi grandan ŝipveturadon ĉirkaŭ la mondo sur la spuroj de James Cook. La celoj de tiu vojaĝo estis multaj : sciencaj, astronomiaj, kartografiaj, ekonomiaj, politikaj...

Fleuriot De Langle, efike sin dediĉis al la ŝipekipado de la du fregatoj : La Boussole kaj L'Astrolable, kiuj forlasis de Brest la 1-an de Aŭgusto 1785. Krom la oficiroj, la kanonistoj, la ĉarpentistoj, la maristoj, multaj sciencistoj partoprenis la ekspedicion : fizikistoj, astronomoj, meteorologoj, naturistoj, kirurgoj, horloĝistoj, interpretistoj, artistoj, fakpastroj...entute 226 homoj ! Kaj pli praktike, li devis provianti la ŝipojn por 3 jaroj, elekti bonajn de navigadilojn, kaj li eĉ enŝipigis malgrandan ventmuelilon por mueli grenon !

La esplorprogramo devas konduki la ŝipojn ĉirkaŭ la mondo, tra la diversaj oceanoj dum kvar jaroj. Survoje al Alasko, ili ĉirkaŭiris la Hornan kabon antaŭ ol traveturi la Pacifikon desude-norden kaj poste, dedekstre-maldekstren al Rusio kaj Japanio, kaj denove suden al Aŭstralio.

En la ŝiphaltejoj, J.F. de La Pérouse sendas al la franca Reĝo siajn vojaĝ-notojn kiuj entenas la diversajn observadajn rezultojn. La diversaj etapoj de tiu ekspedicio estas konataj dank'al la taglibro de Pierre Le Goff, interpretisto kaj registrottenisto sur L'Astrolable.

En 1787, sur la reira vojo, la ŝipoj albridiĝis

sur Maoua (insulo Samoa) por sin provizi je akvo trinkebla. Ciu ŝipo surakvigis siajn ŝalupojn kaj rapide la malplenaj bareloj estis ŝarĝitaj en la boatojn. La du ŝipestroj kaj kelkaj 60 homoj baldaŭ albridiĝis ĉe la akvoprovizejon. Multaj indiĝenoj ĉirkaŭis la francojn, kaj, pro siaj krioj kaj ekscito, malhelpis la laboron. Finfine, kiam la bareloj estis plenaj, Fleuriot de Langle, konscia pri la dangereco de la situaci, ordonis retreton. Dum ili atendis la altan tajdon, la indiĝenoj, sur siaj pirogoj, ĉikaŭis la du ŝalupojn, tial ardeco kaj malamikeco altiĝis. Fleuriot de Langle rifuzis pafi al la agresantoj ĉar, laŭ la reĝa ordono, la misio devis esti paca.

El niaj kluboj

Dum ili provis deankriĝi, baldaŭ ŝtonoj pluvis sur la ŝipanaron. Starante ĉe la boatopruo, Fleuriot de Langle, trafita ĉe la kapo, falis en la maron kaj estis mortigita per klabo. Ankaŭ kelkaj 12 kromaj maristoj kaj sciencistoj estis ŝton-mortigitaj.

Tre afliktita, J.F. de La Pérouse povis sinkigi la pirogojn ĉirkaŭajn, sed tion li ne faris.

La du fregatoj tamen daŭrigis sian vojaĝon kaj atingis Botany Bay en Aŭstralio, de kie la Pérouse sendis la teruran novaĵon al la reĝo, ili estis la lastaj... Post multaj esploroj, oni malkovros la du vrakojn proksime al la insulo Vanikoro.

Unu jarcenton post tiu masakro, oni retrovis la ostorestaĵojn de Fleuriot de Langle. Ili estis repatriigitaj en Brest, kie nacia ceremonio omaĝis al li.

Kia sorto por tiu kuraĝa maristo pri kiu, J.F. de la Pérouse poste diris : "Li mortis pro sia humaneco kaj bedaŭrinde, mi perdis mian plej bonan amikon, certe unu el la plej bonaj oficiroj el ĉiuj eŭropaj marveturantoj! "

Fonto :

Paul Antoine FLEURIOT DE LANGLE
commandant de l'Astrolable dans l'Expédition
La Perouse.

de Jean Guillou et Jean Claude Thomas.
Exposition P.A. Fleuriot de Langle,
office du tourisme Pontrieux,
octobre 2014.

Jeanne – Pluezek.

EI revuo

La bataille des langues

« Manière de voir » est une revue thématique construite à partir d'archives du mensuel « Le Monde diplomatique ». Le numéro 97 est intitulé « La bataille des langues » et aborde les questions linguistiques sous des angles politiques, géopolitiques ou économiques. Ce petit article constitue des notes de lecture de ce numéro. Il indique quelques unes des grandes idées développées dans ce numéro et donne (surtout) des commentaires personnels.

La langue maternelle est un élément clé de l'identité.

On en veut pour preuve que les nationalismes se cristallisent autour des langues, mêmes si d'autres différences importantes existent. En voici quelques illustrations:

- Le dictateur militaire espagnol Franco a attaqué l'opposition catalane en organisant la dispersion des locuteurs du catalan, notamment par l'immigration de locuteurs castillans en Catalogne. Je note que cette méthode est aussi utilisée par le pouvoir central chinois au Tibet et dans le grand Ouest (en territoire Ouïgour notamment).

- En Belgique, les différences économiques et sociales entre la Wallonie et la Flandre sont plus déterminantes que la différence de langue dans les différences d'évolutions et d'intérêt. Pourtant, le critère de discrimination des régions est la langue.

- Au Canada, seul le Québec se distingue par ses revendications stables en matière d'autonomie. C'est aussi le seul territoire francophone parmi des territoires anglophones. Cf. « Canada. Stephen Harper, le fossoyeur » dans « Quel monde en 2015 ? », hors-série n° 16 de Alternatives Internationales Claude Piron, psychologue polyglotte a écrit sur ce sujet, voir "<http://claudepiron.free.fr/articles.htm>".

La langue, instrument de domination

En Afrique, territoire où de nombreux peuples de petite population ont des langues maternelles différentes, le colonisateur, qu'il soit français, belge ou anglais, impose sa langue dans l'administration des territoires conquis. Plus spécifiquement dans le cas français, les élites locales s'imposent généralement comme intermédiaire incontournable entre la majorité autochtone et le colonisateur par la maîtrise de sa langue. De même, les élites locales poussent souvent à l'utilisation de la langue du colonisateur dans l'enseignement scolaire. La dépense d'efforts par les écoliers et étudiants à apprendre simultanément la langue étrangère et le contenu de l'enseignement les détournent de la coopération avec les majorités des peuples colonisés voisins, avec lesquels seul le français est utilisable, mais trop mal maîtrisé de chaque côté. Ceci protège à la fois le colonisateur et les élites locales qui se sont placés en intermédiaires. (Il s'agit ici du traditionnel principe « diviser pour régner »). Sur ce sujet, voir aussi

« Se comprendre entre Africains »,

« claudepiron.free.fr/articlesenfrancais/comprendreaf.htm »

Ce mécanisme est l'une des raisons de la création d'organisations internationales dont le critère d'entrée est l'utilisation à certains niveaux d'une même langue, par exemple : Organisation Internationale de la Francophonie, Communauté des pays de langue portugaise, Agence de coopération turco-phonie. Dans certains cas, comme l'OIF, la protection de la diversité linguistique est devenu un objectif officiel.

Le rouleau compresseur états-unien pour l'anglo-américain

De fait, il s'agit encore de colonisation, bien que l'action ne soit plus principalement militaire, mais d'abord économique et juridique. Mais l'objectif est le même : concentrer le pouvoir entre les mains des locuteurs de la langue de référence.

En imposant l'idée que la langue naturelle des affaires est l'anglo-américain, les états-unien se donnent un avantage concurrentiel, que ce soit dans les négociations commerciales, ou dans l'élimination des coûts d'adaptation des produits aux pays dans lesquels ils sont vendus.

Le protocole de Londres sur l'Office Européen des brevets donne aux brevets écrits en anglais force de loi, même dans les pays non anglophones. Ceci transfère le coût de recherche et de traduction sur les brevets du déposant anglophone vers la majorité de entreprises des pays non anglophones.

Cette recherche du pouvoir est aussi probablement la principale raison pour des patrons de grands groupes, même d'origine française, d'imposer l'utilisation de l'anglais dans les entreprises. Cela garantit que seuls ceux dont les familles sont assez riches pour payer à leurs enfants des séjours linguistiques de longue durée peuvent atteindre un niveau hiérarchique élevé. (Cette discrimination est bien entendu illégale en France et d'autres pays de l'Union européenne.)

Rappelons que le choix d'une langue n'est jamais neutre: utiliser une langue dans laquelle le mot pour « négocier » signifie aussi « frapper » implique une certaine mentalité, que ne je qualifierais pas de caractéristique de la civilisation.

Cette norme linguistique a été étendue aux publications scientifiques: les États-Unis ont réussi à imposer comme référence des revues d'éditeurs états-unien rédigées en anglais. Ils ont donc réussi à faire en sorte que les pays non anglophones payent pour donner le produit de leur recherche aux États-Unis. Sans la moindre contrepartie bien entendu, car leur recherche dépend complètement de l'importation de chercheurs formés en Europe ou en Asie. On peut d'ailleurs constater que, alors que les États-unis sont de très loin le pays occidental le plus peuplé, le nombre de grands scientifiques d'origine états-unienne (de nationalité anglo-saxonne et formés aux États-Unis) depuis 3 siècles est exactement zéro. Par grand scientifique, j'entends quelqu'un du niveau par exemple pour la physique, des allemands Albert Einstein, Max Planck, ou du français Louis de Broglie. Rappelons aussi que les éditeurs des revues en question ont un pouvoir énorme sur la visibilité des chercheurs et par conséquent leur carrière et leur possibilités d'obtenir un prix tel que le Nobel.

Enfin, une partie du numéro est consacré aux solutions pratiques au problème de la communication internationale. 3 articles sont consacrés aux liens entre langues latines ou romanes et les possibilités que cela apporte. Les espérantophones savent qu'il existe une meilleure solution.

Christophe Delahaye– Rennes

Je voudrais aussi faire la promotion de

"<https://www.youtube.com/playlist?list=PL5Cz8CKuZYvt3Hnt63r9ZWL-cOBv83J1k>".

Il s'agit de l'enregistrement vidéo d'un cours donné à Beijing/Pékin en 2012 et intitulé "Enkonduko al astronomio".

Bretona humuraĵo

PRIZ AR BILLED TREÑ.

Tomm an amzer; ar zul a zo.
 "Deomp toud d'an aod, eme Job d'e familh.
 Evit se eo dao kemer an treñ.
 "Ped billet ho-po?" a houlen poatr ar billeji, pa erruont er gar.
 "Feiz! Ni 'zo amañ va gwreg ha me, ar mous bihan ha va mamm-gaer..."
 A ra 4, » a respontas egile.
 "Alato, eme an tad, ne vo ket red paeañ keid evid ar mous-mañ hag evid ar re vraz? Hemañ n'eo ket 8 vloaz c'hoazh!"
 Neuze poatr ar billeji a reas ur zell dreist e lunedoù hag a lavaras :
 "Gwir e tlefe bezañ, ur bragoù berr a zo gantan, setu ne baeo nemet hanter briz."
 "Hopala! Ma vez greet diouzh hirder ar bragoù, mamm-gaer ne renko ket paea peogwir ne vez bragou ebet ganti!"

Jeanne – Pluezek

LA PREZO DE LA TRAJNA BILETO.

Estas dimanĉo kaj varmegas.
 « Nu, ek, ĉiuj al la marbordo ! » diras Job al sia familio.
 Por tio, endas trajnveturi.
 " Kiom da biletoj vi deziras ? " demandas la oficisto ĉe la giĉeto.
 " Nu, mia edzino kaj mi, mia knabeto kaj mia bopatrino..."
 " Do 4 " respondas la oficisto.
 " Sed, replikas la patro, certe ne estas la sama prezo por tiu-ĉi knabeto, kiel por la plenkreskuloj, li ne estas ankoraŭ 8 jara ! "
 Tiam la oficisto okulumas super siajn okulvitrojn.
 " Fakte, veras, li surhavas mallongan kuloton, tiam li pagos nur duonprezon. "
 " Diable ! se la prezo akordiĝas laŭ la longeco, mia bopatrino ne devas pagi, ŝi surhavas neniun kuloton ! "
 Fonto : "Istoriou farsuz". Naïg Rozmor

LE PRIX DU BILLET DE TRAIN.

Il fait chaud et c'est dimanche.
 « Allez, tout le monde à la mer ! » dit Job à sa famille.
 Pour cela, il est nécessaire de prendre le train.
 « Combien de billets voulez-vous ? » demande l'employé au guichet quand ils arrivent à la gare.
 « Ma foi, ma femme et moi, mon p'tit gars et ma belle-mère... »
 « Ca fait 4. » répond l'employé.
 « Mais, dit le père, ce n'est quand même pas le même prix pour le mousse ici, que pour les grandes personnes, il n'a pas encore 8 ans ! »
 L'employé jette alors un coup d'œil par-dessus ses lunettes et dit :
 « C'est vrai ! il est en culotte courte, alors il ne paiera que moitié prix. »
 « Hopala ! si le prix va avec la longueur de la culotte, ma belle-mère ne doit pas payer, car elle n'en porte pas ! ».

"Ĉio kion vi faros estos malgraveta, sed gravegas ke vi faros tion" (Gandhi) esperantigis Petro
 Tiu frazo rememorigas al mi la fabelon de la kolibro. Do, jen...

Fabelo de la kolibro (rakontita de Pierre Rabhi)

Iam okazis grandega arbarofajro. Ĉiuj bestoj, teruritaj, konsternitaj, senpove rigardis tiun katastrofon. Nur la eta kolibro ageme iris serĉi kelkajn gutojn da akvo per sia beko por ĵeti ilin en la fajron. Post iu tempo, la dazipo inciteta pro tia malgravega moviĝado, diris al ĝi: "Kolibro, freneza vi estas, ĉu ne? Ne per tiuj gutoj da akvo vi sukcesos finiĝi la fajregon!"

Kaj la kolibro respondis : "Tion mi scias, sed mi agas laŭ mia kapablo"

ĈINA FABELO

Dank'al mia nepino Emma kaj ŝiaj lern-taskoj mi mire malkovris jenan fabelon :

Maljuna ĉinino ĉiutage iris al la rivero por plenigi du potegojn. Ili pendis je la du finoj de longa bastono, kiun ŝi portis sur la ŝultroj malantaŭ la kolo.

Ĉiutage kiam la maljuna ĉinino revenis hejmen, unu el la du potoj tute plena da akvo fiere diris al la alia: « Mi kapablas aldoni mian tutan enhavon da akvo. Ne vi, mia povra kunulo! ». Fakte, fendetita estis la alia pota, do ĉiutage ĝi revenis hejmen nur duonplena. Tio malfeliĉigis ĝin, hontigis ĝin. Finfine ĝi diris al la maljunulino: « Mi ne kapablas fari tion por kio mi estas modlita; mi tro hontas pri mi. Anstataŭigu min, kara mastrino ».

Sed la maljunulino milde diris : « Delongtempe mi rimarkis vian fendeton. Kaj vi, ĉu vi rimarkis la florojn laŭlonge de la vojo ĝis la rivero? Antaŭ tiu somero, mi semis florigojn unuflanke de la vojo. Dum somero, suno brilegis, sekigis la grundon, sed mi portis vin ĉiam supre de tiu flanko de la vojo. Vi ĉiutage akvumis la granojn, poste la kreskantajn florojn. Rigardu nun, kiel belege ili floras! Ili ĝojigas min dum mia irado. »

Por mediti kaj rideti...

"Ambicio estas sterkaĵo pri gloro" proponas Petro.

"Konsekvence", diras Hubert, "ambiciuloj malbonodoras" ...

Anne

Lorient

La bazo por submarŝipoj de Lorient (Emile Rebillon kaj la klubo de Hennebont)

Dum la dua mondmilito, la Germanoj konstruis kvin bazojn por submarŝipoj ĉe la franca atlantika marbordo: Brest, Lorient, St Nazaire, La Pallice, Bordeaux. (vidu la mapon)

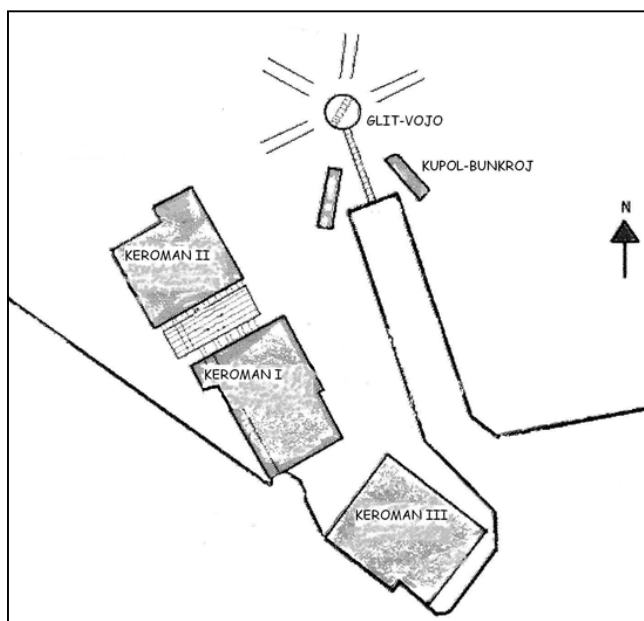

La 10-an de majo 1940, la Germanoj atakis Okcidentan Eŭropon kaj la 21-an de junio ili okupis la urbon Lorient.

Tie estis konstruita la plej granda bazo de submarŝipoj. Pluraj kialoj pravigis tiun elekton :

- Pli sekura ol Brest pro malproksimo de la angla marbordo
- Fervoja provizado pli facila ekde Parizo (pli proksima ol la aliaj urboj)
- Fiŝkaphaveno bone ekipita, ĉeestanta glit-vojo
- Ĉeesto de vasta neuzata loko sur la duoninsulo nomita "Keroman" apud la fiŝkaphaveno
- Ĉeesto de Ateleroj de la franca arsenalo

La 7-an de julio 1940, la unua germana submarŝipo alvenis en Lorient.

La glit-vojo:

Konstruita en la jaro 1927, ĝi permesis meti 6 fiŝkapt-boatojn surteren.

La ŝipo sin metis, je la alta tajdo, super metala ĉaro sur kiu ĝi estis kunligita; poste la tutaĵo estis haŭlita per ŝnuregoj sur cirklan turnantan platformon kaj poziciita sur unu el la 6 laborejoj por riparo aŭ bontenado,

La kupol-bunkroj

La germana armeo uzis tiun glit-vojon. Kiam germanaj submarŝipoj estis surtere, ili estis atakeblaj ĉar la lokoj estis subĉiele. La Germanoj konstruis per armita-betono 2 grandajn ŝirmejojn por protekti 2 ŝipojn kontraŭ la usonaj aviadiloj. La konstruado komenciĝis en februaro 1941 kaj finiĝis en majo de la sama jaro.

Nuntempe oni povas vidi tiujn 2 konstruaĵojn. Ili estas 15 metrojn altaj, 84 metrojn longaj kaj 16 metrojn larĝaj. La dikeco de la muroj estas je 1.50 metroj. Dum novembro 1942 usona bombado detruis la glit-vojon, la 2 kupolbunkroj ne plu estis uzeblaj.

La novaj konstruaĵoj

La germana ministro TODT, inĝeniero kaj aviadisto dum la unua mondmilito, estis projektestro por la konstruado kaj la armado de tiuj novaj lokoj. Samtempe li regis germanan kvazaŭarmean firmaon por publikaj konstruoj. Li decidis uzi la duoninsulon, apud la fiŝkaphaveno, por konstrui la estontan submarŝipo-bazon. Por eviti tro longajn laborojn, ekzemple fosi ŝlimejon, 2

Lorient

Keroman 2 (K2) Ĝi estas 120 metrojn longa, kaj 128 metrojn larĝa. Ĝi entenis 7 alveolojn. En ĉiu alveolo estis unu rulponto kaj unu gruo. Supre, unu kazerno kun varmiginstalaĵo, klimatizado, kantino kaj kinejo, gastigis 1 000 homojn, La 2 konstruaĵoj estis kovritaj per 3.5 metrojn dika tegmento. Nuntempe oni daŭre povas vidi ilin. Oni bezonis ĉirkaŭ 60 000 material-vagonetojn kaj 40 000 m³ el ligna ŝelaĵoj por tiuj konstruaĵoj. La laboroj komenciĝis en februaro 1941. La unua submarŝipo alvenis dum aŭgusto 1941.

Kiel funkciis la sistemo ?

La ŝipo alvenas en la fositan alveolon en K1, ĝi lokiĝas sur metala ĉaro. Oni fermas la duklapan pivotantan pordon flanke de la maro por haltigi la akvoenfluon. Oni pumpas sufiĉe da akvo por bazigi la ŝipon sur la ĉaron kaj la tutaĵo estas tirita ekstere per elektra vinĉo sur la rulplatformon kiu povas latere moviĝi inter K1 kaj K2. Poste, oni enirigas la submarŝipon kaj ĝian ĉaron en disponebla alveolo sur fervojo per traktoro. La manipulado daŭras proksimume unu horon. Vicpecoj el la 12 ĉaroj, el la 2 moveblaj rulplatformoj kaj el la 2 traktoroj estis fabrikitaj en Germanio kaj veturigitaj fervoje al Lorient. La tuto estis remuntita kaj marveturita ĝis la duoninsulo "Keroman".

Sed rapide la novaj germanaj submarŝipoj estis tro grandaj kaj tro altaj, la germana komandantaro decidis novan konstruadon en marto 1941.

Keroman 3 (K3)

Estas normala bazo kun rekta alirejo al la maro male al K1 kaj K2. La laboroj daŭris 15 monatojn : de Oktobro 1941 ĝis februaro 1943. Ĝi estis 168 metrojn longa kaj

142 metrojn larĝa. Ĝi entenis 7 alveolojn kaj povis akcepti 13 submarŝipojn. Unu gruo kiu povas levi ŝarĝon de 30 tunoj estis instalita en 2 alveoloj. La tegmento el armita betono estis 9,40 metrojn dika.

La bataalkrozoŝipo "STRASBOURG" estis sinkigita fronte al K3, cele al protekti germanajn ŝipojn kontraŭ la aeratakoj.

Keroman 4 (K4a kaj K4b)

Novaj germanaj submarŝipoj tro altaj, ne plu povis uzi K3. La Germanoj decidis novajn konstruaĵojn plilongige al K1 por uzi la rulplatformon.

Tiuj estontaj bunkroj devis esti :

(K4a) : 160 metrojn longaj, 130 metrojn larĝaj kaj la tegmento 7 metrojn dika. Ĝi devis enteni 4 alveolojn surtere kaj 1 fositan sub la marnivelo.

(K4b) 95 metrojn longa kaj 150 metrojn larĝa. Ĝi devis enteni 3 alveolojn.

La konstruado komenciĝis dum somero 1943 kaj haltis je la komenco de 1944.

Hodiaŭ

Post la Kapitulado, subskribita la 8-an de majo 1945, la franca registaro decidis uzi la bazon. En julio 1946, ĝi estis nomata "Ĉef-Inĝeniero STOSSKOPF" honore al la arsenala subdirektoro, rezistanto, mortpafita la unuan de septembro 1944. La franca registaro malfondis la lorientan eskadron je junio 1995. La urbo Brest akceptis la novajn nukleajn submarŝipojn.

Nun regattaj ŝipkonstruejoj uzas la bazon; oni povas vidi tie la plu grandajn multŝelajn velŝipojn en la mondo kaj la muzeon "Eric Tabarly"

TARA

La ekspedicio TARA serĉis la plaston

Sabaton la 22an de novembro la goleto Tara revenis al sia registrohaveno Lorient post misio de 7 monatoj tra Mediteraneo. Tiu misio celis unue taksu la plastopoluadon, due konsciigi pri la mediaj problemoj.

La Mediteraneo estas eksterordinara eksperimentejo ĉar ĝi estas preskaŭ ferma maro. Necesas 90 jarojn por la renoviĝo de ĝia akvo. Ĝi entenas 8% de la monda biodiverseco. Tie okazas 30% de la monda martrafiko. Kaj 450 milionoj da loĝantoj vivas sur ĝiaj marbordoj.

Do pere de reto « manta » (ĝi havas naĝilon same kiel la giganta rajo) la fakuloj faris elprenojn de mikro kaj makroforĵetaĵoj el plasto en diversaj lokoj: malproksime de la grandaj urboj, marmeze kaj en la fluoj. Estas plasto ĉie

Dum 7 monatoj la ŝipo faris pli ol 300 retiradojn.

La unua konstato : « estas plasto ĉie kaj laŭ kvantoj kiujn ni ne imagis » diras Romain Troublé (Romano Truble) Ĝenerala sekretario de Tara ekspedicioj

« Tamen dum la havenhaltoj ni konstatis realan ekkonscion de la publiko. Ni havenhaltis 22 foje en 11 landoj. Ĉiufoje la akcepto de la loĝantoj estis nekredibla » diras la kapitano Martin Hertau. (Marteno Herto) Unu el la du Kapitanoj kiuj vice estris la ŝipon Tara dum la ekspedicio. « Ni akceptis milojn da personoj gejunuloj kaj plenkreskuloj. Estis rekuraĝige ĉar ili estis trafitaj per la mesaĝo de Tara : « Pri poluado per la plasto oni povas ŝangi la aktualan situacion. »

« Estas certe : la mediteraneaj landoj ekorganizigis kontraŭ la plastopoluado. »

15 francaj kaj usonaj eksperimentejoj partoprenas en tiu ekspedicio. La oceanologia observatorejo de Villefranche sur mer kunordigas la tuton

Ekde la reveno de Tara en Lorient komenciĝos la biologiaj, kvantaj kaj kvalitaj studoj pri la mikroforĵetaĵoj ankaŭ pri la planktono kaj la bakterioj kiuj estas kunligitaj.

Stéphane Bruzaud (Stefano Bruzo) instruisto serĉisto pri ĥemio de materialoj ĉe la Universitato de Suda Bretonio klarigas : « En tiu projekto, ni devas identigi kaj scii el kia fonto venas la polimeroj kaj materialoj retrovitaj. Tio permesos pli bone koni la devenon de tiuj forĵetaĵoj kaj la aktivecoj kiuj generas ilin : ujaĵoj- ĉefa fonto de la plasto en maro, sed ankaŭ fiŝkaptado turismo ... kaj agi ! »

« 80% de la plastaj forĵetaĵoj en la maro devenas de la marbordlandoj. Plasta ujo de ĉiovendejo estos tute defektita post centoj da jaroj, tamen oni uzas ĝin nur kelkajn minutojn » rimarkigas la serĉisto.

Necesas ĉirkaŭ du jaroj por esplori ĉion kion Tara kolektis en Mediteraneo.

Oni scias ke la plastaj eroj daŭre poluadas sed oni ne bone konas la efektojn sur la medio kaj sur la homoj. « La fiŝoj kaj la moluskoj englutas defektigitaj plastaj pecetojn. Kiam vi manĝas la fiŝojn, ankaŭ vi englutas la polimerojn kaj la almetaĵojn el kiuj konsistas tiujn plastojn. » klarigas Stéphane Bruzaud.

Eĉ se tiu vero estas maltrankviliga, la venontaj rezultoj de la ekspedicio Tara en Mediteraneo estas promesplenaj. Romain Troublé estas konvinkita pri tio :

« Se oni sukcesas solvi la problemon de la plasta poluado en Mediteraneo oni scios tion fari ĉie en la mondo. »

Receptoj

Por komenci vian manĝon, sezonan recepton

la potironan supon de Martine

Ingrediencoj :

- 1 kvarono de meza potirono sen kernetoj sed kun ŝelo

- 1 dika cepo - 2 karotoj - 3 terpomoj - pipro

- Tranĉu legomojn en pecoj

- haketu cepon

En kuirpoto fritigu la cepon per oliva oleo

Almetu legomojn, pipron, akvon.

kuiru dum proksimume 30 minutoj

Miksu longtempe ĝis obteni densan supon

En teleron almetu iom da kremo

**Kaj por malkomenci ĝin,
recepton de Jean-Pierre** (kiel kutime, ni ĉiuj gustumis!)

" pomodoro " de la fruktoĝardeno

Ingrediencoj por ses personoj

150 gramoj da butero, plus 10 g; 180 g da pulvorsukero, plus 1 kulereto; 1 saketo da vanila sukero; 4 ovo; 2 (sup)kuleretoj da freŝa kremo; 1 kulero da oranĝflora akvo; 90 g da pulvoraj migdaloj; 1 saketo da gisto; 90g da kribrita kuktritika faruno, plus 2 kuleretoj; 1 kulereto da cinamo; la ŝelo de unu oranĝo ekokultiva; 4 pomoj.

Ronda muldilo diametra je 24 centimetroj, kun alta bordo.

1-Pretigado de la muldilo

Buteru la muldilon per bakpeniko kaj enmetu ĝin en la friduĵon dum 15 minutoj. Antaŭhejtu la bakujon.

2-Surŝutetado de la muldilo

Miksu en bovlo la du kuleretojn da faruno kaj la kulereton da sukero.

Surŝutetu la muldilon per tiu miksaĵo kaj remetu ĝin friduĵen.

3-Preparo de pasto

Batmiksu kremen la 150 gramojn da butero kun la 180 g da pulvorsukero kaj la saketo da vanila sukero.

Almiksu la kvar ovojn unu post unu kaj kirlu al glata kaj krema kunteniĝo.

4-Almeto de freŝa kremo

Almiksu la du kulerojn da freŝa kremo, la kuleron da oranĝflora akvo, la 90 gramojn da pulvoraj migdaloj, la saketon da gisto kaj la 90 gramojn da kribrita faruno, la kulereton da cinamo kaj la raspitan oranĝŝelon.

5-Preparo de la pomoj

Senŝeligu la 4 pomojn, traĉu ilin kvaronen, eltiru la kernujon kaj kernetojn. Maldikigu ilin al maldikaj lameloj, almetu ilin en paston, rapide miksu.

6-Kuirado

Verŝu tiun preparaĵon en muldilon kaj kuiru dum 50 minutoj.

Elmuldilu la kukon kaj forlasu ĝin malvarmiĝi sur krado.

Gustumado

Surtabligu la pomkukon ankoraŭ varmeta, iom post eliro de bakujo, kaj detranĉita al dikaj tranĉaĵoj; prezentu ĝin sur ĉiu telero kun unu kulero da densa freŝa kremo kaj unu kulero da oranĝmarmelado.

Bonan vojaĝon Marylène,

Nia amikino Marylène Jacquier, nin forlasis je la fino de januaro pro kancero. Ŝia forpaso tre emociigis tiujn kiuj konis ŝin.

Ŝi aŭdis pri E-o de instruistino en bazlernejo. Kun sia "fianĉo"

Alain, ŝi decidis eklerni E-on en 2008 en la kurso kiun mi gvidis.

Marylène bone progresis kaj partoprenis vigle kaj bonhumore en la agadoj de la klubo. Plurfoje ŝi akceptis afable la klubanojn en sia hejmo por "ĉetabla babilado".

Kun Alain, ili iniciatis la ĉeeston de E-o-budo en la Foiro Biozone en Mur de Bretagne. Ŝi ankaŭ plurfoje partoprenis la pluezekajn renkontiĝojn. Marylène, ni ne forgesos viajn afablecon kaj belan, longan harplektaĵon.

Armor Esperanto

Bientôt un jeune espérantiste étranger en Côtes d'Armor dans le cadre d'un Service Civil.

Depuis plusieurs années, le Conseil d'Administration d'Armor Esperanto a décidé de développer la connaissance de l'E-o auprès des jeunes. Pour cela, nous avons envisagé d'accueillir un jeune espérantiste étranger dans le cadre d'un Service Civique.

Qu'est-ce-qu'un Service Civique ?

Le Service Civique vise à favoriser l'insertion professionnelle d'un jeune par l'accomplissement de missions d'intérêt général, au sein d'une association ou d'un organisme public, pendant une période de 6 à 12 (en fait 8) mois. Les tâches confiées peuvent relever de différents domaines : éducation, santé, culture, relations internationales, solidarité, sport, protection de l'environnement.

Quelles conditions pour l'association ?

- être agréée ; il est possible de bénéficier de celle d'une union ou fédération d'associations comme la Ligue de l'Enseignement, la Fédération des M.J.C.
- verser au jeune une indemnité mensuelle (minimum de 106 €)
- proposer des tâches qui ne relèvent pas d'un professionnel et qui ne sont pas déjà effectuées par les bénévoles ; le Service Civique vise à développer de nouvelles actions
- ne pas exiger de diplôme pour les tâches proposées
- nommer un ou plusieurs tuteurs pour accompagner et aider le jeune
- proposer au jeune des formations sur la citoyenneté, les premiers secours etc ; les organismes agréés (Ligue de l'Enseignement) les organisent.

Quelles conditions pour le jeune ?

- être âgé de 18 à 25 ans révolus
- travailler pour l'association à raison de 24 à 35 h par semaine ; la Ligue de l'Enseignement limite à 24 h par semaine pour permettre au jeune de poursuivre des études, avoir un travail complémentaire etc
- avoir la nationalité de l'un des pays de l'Union Européenne
- l'association peut ajouter des conditions supplémentaires en fonction des missions ; ainsi pour Armor Esperanto, nous demandons un intérêt pour l'E-o.

Le/la jeune perçoit des indemnités mensuelles:

- de 467 € par l'État
- de 106 € de l'association d'accueil

Il bénéficiera d'une couverture sociale prise en charge par l'État.

Trouver un local approprié.

Pour accueillir un jeune, il faut disposer d'un local adapté pour travailler (avec un téléphone, un ordinateur...). Après avoir cherché pendant plusieurs années, nous avons finalement trouvé un arrangement avec une association qui s'occupe du jumelage entre le département des Côtes d'Armor et la région polonaise de Warmie Mazurie. Ce bureau se trouve dans la nouvelle Maison des Associations Départementales. Ce bureau est déjà utilisé par une jeune polonaise en Service

Civique pour l'association « Côtes d'Armor-Warmie Mazurie »).

Quelles missions ?

Ensuite, une commission de 4 membres du Conseil d'Administration a défini les missions qui ont été approuvées par le C.A. en septembre.

Les missions :

- participer à l'enseignement de l'espéranto auprès de nouveaux publics : enfants scolarisés dans le cadre des nouveaux rythmes scolaires, jeunes en FJT, en établissement d'enseignement secondaire et supérieur
- participer à l'établissement de relations entre ces jeunes et des jeunes d'autres pays, notamment européens
- participer à l'accueil d'espérantistes étrangers : préparation des conférences publiques, préparation de leur séjour dans le département
- participer à l'organisation de nouveaux événements facilitant les échanges entre espérantistes du département et espérantistes étrangers
- participer à la création et à l'amélioration d'outils pédagogiques à l'usage des enseignants d'Espéranto du département
- participer à la communication de l'association à l'échelle départementale: relations avec les médias, création/amélioration des outils de communication (dépliants, panneaux d'exposition etc)
- participer à l'amélioration et au fonctionnement du site web de l'association

Le choix final des missions sera défini avec le/la jeune accueilli-e en fonction de ses souhaits, de ses compétences et de son projet personnel.

Armor Esperanto aidera le jeune à remplir ces missions, par exemple par l'inscription à :

- des cours et stages d'Espéranto
- des cours de français.

Quel coût pour l'association ?

À l'indemnité de 106 € par mois, il faut ajouter les frais suivants :

- la location du bureau : 100 € par mois
- les frais de déplacement : 100 € par an (estimatif)
- les frais de fonctionnement (téléphone, photocopies) : 40 € par mois (prévisionnel)
- l'adhésion à la Ligue de l'Enseignement : 180 € pour l'année
- l'achat de mobilier : bureau, siège, armoire....

En novembre, Armor Esperanto a adhéré à la Ligue de l'Enseignement pour bénéficier de l'agrément pour l'accueil d'un jeune en Service Civique et faire paraître une annonce. Celle-ci a été diffusée par différentes listes espérantistes (TEJO, Espéranto France, Bretonio....) ainsi qu'à divers clubs en Pologne, Italie, Espagne....

Et maintenant nous sommes prêts à accueillir la bonne candidature.

Armor Esperanto

Baldaŭ eksterlanda esperantist-in-o en Côtes d'Armor kadre de Civita Servo

De pluraj jaroj, la Administra Konsilio de Armor Esperanto decidis reklami kaj konigi E-on al junuloj. Por tio, ni planis akcepti junan eksterlandan esperantiston kadre de Civita Servo.

Kio estas Civita Servo ? La Civita Servo celas helpi junulon trovi laboron per plenumado de misioj je komuna bono kadre de asocio aŭ publika institucio dum periodo de 6 ĝis 12 (fakte 8) monatoj . La taskoj povas rilati al diversaj fakoj : edukado, sano, kulturo, internaciaj rilatoj, solidareco, sporto, protektado de la naturo.

Kiuj kondiĉoj por la asocio?

- ricevi oficialan permeson : eblas uzi tiun de unio aŭ federacio de asocioj .(ekz : la Ligo de Instruado -Ligue de l'Enseignement, la Federacio de M.J.C. -Fédération des M.J.C.

- doni monkompenson (minimume 106 € ĉiumonate)
- proponi taskojn nek jam faritajn de bonvolontuloj, nek fareblajn de profesiuloj ; la Civita Servo celas disvolvi novajn agadojn.

- ne postuli iun diplomon por plenumi la taskojn
- nomumi gvidanton por akompani kaj helpi la junulon
- organizi trejnadojn pri civitaneco, sekureco, ktp ; pri tio zorgas la Ligo de Edukado

Kiuj kondiĉoj por la junulo?

- aĝo: de 18 ĝis 25 jaroj (26 jaroj minus 1 tago)
- agadi por la asocio po 24 ĝis 35 horoj semajne : la Ligo de Instruado limigas je 24 horoj semajne ; tiel la junulo povas sekvi studojn, iom labori ktp
- havi la naciecon de unu el la landoj de la Eŭropa Unio
- la asocio povas aldoni apartajn kondiĉojn laŭ la misioj ; ekzemple, por Armor Esperanto, ni postulis interesecon pri E-o.

La junulo ricevas ĉiumonate :

- stipendion de la franca ŝtato (467 €)
- monhelpon de asocio por nutraĵo kaj veturadoj (106 €)

La franca ŝtato zorgas pri la sansekureco.

Trovi taŭgan lokon. Sed por akcepti junulon, necesas disponi taŭgan lokon por labori (kun telefono, komputilo....). Post serĉado dum pluraj jaroj, ni finfine trovis interkonsenton kun asocio kiu zorgas pri ĝemeliĝo inter la departemento "les Côtes d'Armor" kaj la pola regiono

"Warmie Mazurie". Tiu loko troviĝas en tutnova Domo de Departementaj Asocioj (Maison des Associations Départementales). En la loko jam laboras pola junulino kiu laboras kadre de Civita Servo por la asocio "Côtes d'Armor - Warmie Mazurie".

Kiuj misioj ? Poste, komisiono de 4 membroj de la Administra Konsilio, difinis misiojn kiujn la A.K. aprobis en septembro.

Jen la misioj difinitaj :

- partopreni en instruado de E-o al novaj publikoj : infanoj kaj junuloj en lernejoj kaj junlaboristaj loĝejoj;
- partopreni en estigo de rilatoj inter ties junuloj kaj eksterlandaj junuloj
- partopreni en la akcepto de eksterlandaj esperantistoj preparado de ties prelegoj kaj restado en departemento
- partopreni en la organizado de eventoj faciligante la interŝanĝojn inter lokaj kaj fremdaj esperantistoj
- partopreni en la kreado kaj plibonigo de instruiloj
- partopreni en la komunikado de la asocio departementoskale : rilatoj kun la lokaj gazetoj kaj radioj, kreado/plibonigo de flugfolioj, broŝuretoj, ekspoziciopaneloj kaj plibonigo de la retejo de la asocio.

La fina elekto de la misioj estos difinita kun la junulo, laŭ ties deziroj, kapabloj kaj persona profesio-projekto. Por plenumi tiujn misiojn, la junulon helpas la asocio ekzemple per aliĝo al:

- esperantaj kursoj kaj studperiodo
- kursoj por plibonigi la kapablon paroli france .

Kiuj elspezoj por la asocio ? Al la monkompenson je

106 € monate, aldonas elspezoj por la asocio :

- luado de la loko : 100 € monate
- veturadoj : 100 € monate (prognoza sumo)
- funkciado (telefono, kopioj ktp) : 40 € monate (prognoza sumo)
- aliĝo al la Ligo de Instruado : 180 € jare
- aĉeto de mebloj : seĝo, skribotablo, ŝranko.....

En novembro, ni aniĝis al la Ligo de Instruado por havi permeson akcepti junulon kaj aperigi anoncon. Ni sendis la anoncon al diversaj esperantistoj (TEJO, Esperanto France, Bretonio.....) al diversaj kluboj en Pollando, Hispanio, Italio....Nun ni estas pretaj akcepti la taŭgan kandidatiĝon.....

Laurent Peuch

Verkajo

CEUX DE 14 TIUJ DE 14

« Ceux de 14 » estas verkaĵo de Maurice Genevoix [Moris Ĵenevoa] en kiu li rakontas siajn travivaĵojn dum la unua mondmilito ; ili estas klasitaj inter la plej sinceraj kaj veraj. Aliaj verkistoj eble certgrade « romancigis » la siajn. Tiam, kiam aperis tiu parto de la libro en 1916, kun multaj paĝoj cenzuritaj, oni ne povis scii ke la aŭtoro fariĝos fama verkisto, akademiano en 1946 kaj dumviva sekretario de la Akademio de 1958 ĝis 1974.

Eĉ dum milito oni povas ĝui plezurojn.

Pri la 30-a de septembro 1914, M.G. skribas :

« Kia gajeco, ĉimatene, sur la valetoj de Amblonville ! Milda suno, intensa blua ĉielo kun kelkaj blankaj nubetoj kiuj pigre ŝvebas. Apud mi, sur la flanko de la deklivo, miaj sekcianoj fosas tranĉeon. Mi grimpigis ilin preskaŭ ĝis la pinto, tie kie kalkŝtonoj anstataŭas argilon. Ilia tasko estas facila, la pioĉoj disgluas grandajn platajn tavolojn de mola ŝtono, kiuj apenaŭ sin tenas unuj al la aliaj kaj displitiĝas sub sia pezo.

Tute malsupre, sur herbejo, ĉe la bordo de rivereto, la kuiristoj ekbruligis siajn fajrojn. Ĉirkaŭ la marmitoj, kiujn kronas malpeza fumo, estas svarmo de viretoj blua kaj ruĝa. Sed, ĉio estas tiel nete prilumata, ke atente rigardante, tie kaj tie laŭvice, ĉiun detalon de la tuto, mi povas nomi ĉiujn tiujn pigmeojn...

...Pli dekstre, sur la alia flanko de la vojeto, kiu malsupreniras de nia monteto kaj aliras al la vojo, la kapitano Rive, sidanta sur arbotrunko, desegnas oni ne scias kion sur la tero per la pinto de sia »pikilo« babilante kun la kuracisto staranta apud li. Malantaŭ ili, renversita plugmaŝino rustas meze de kampo.

Mi pintigas mian krajonon... kaj mi skribaĉas kelkajn leteretojn. Du vortojn nur : Bonan sanon, bonan esperon...

...Mi ekstaras, malsupreniras kurante... Mi iras de kuirloko al alia, demandante, babilante, rigardante la fundon de la pladoj.

« Leŭtenanto ! Leŭtenanto !... Oni petas vin ĉe la oficiro-kasisto »

Ĉe la oficiro-kasisto ? Estas vere, la monato finiĝas hodiaŭ.

Mi estas kontenta havi la okazon solece promenadi. Rapidpaŝe mi iras sur la vojo, amuziĝante sekvi la mallongajn flugojn de alaŭdoj, kiuj bekas ĉevalfekaĵojn. Ili lasas min alproksimiĝi sufiĉe, tiel

ke mi distingas ilian nigran okulon, iliajn maldikajn krurojn kaj la plumtufon kiu kapvestas ilin. Kaj ili platiĝas, ŝveligante sian plumaron, tutrondaj, kaj ekflugas rapidege kiam mi estas preta atingi ilin. Ili ne iras for : nepezaj, ili alteriĝas meze de kampo kaj stariĝas sur sulkokreston. Kun la kapo klinita ili observas min. Kaj kiam ili taksas min sufiĉe for, ili reflugas rekte al la vojo, alteriĝas per elasta salteto precize sur la lokon kie mi timigis ilin kaj rekomencas beke traserĉi la sekajn fekbulojn.

Estas tagmezo, kiam mi forlasas la oficiro-kasiston, kun mia soldo enpoŝe. Mia promenado malsatigis min. Sed la perspektivo iri al la valetoj manĝi jam remalvarmiĝintajn kutimajn kradkuraĵojn perditajn en la fundoj de « rizo en graso » grumela, senentuziasmigis min. Mi ŝatus kviete gustumi delikataĵon, manĝaĵon vere bongustan kaj raran. Mi provos fari, tute sola, eksterordinaran tagmanĝon.

...Mi estas bonŝanca. Blanka domo kun suna fasado tuj altiras mian rigardon. Ĉe la sojlo, sur lignobenko, maljunulo sin varmigis en la hela lumo. Ni interkonsentis senpene. Li enirigis min en tre puran kuirejon, kaj sur ekflamiĝo de vito-sarmentoj, lia bofilino kuiris omleton kun lardo, kiun mi neniam forgesos. Kaj grimpinte sur seĝon, ŝi dekreoĉas de la plafono fumajtan ŝinkon, kiun ŝi komencis por mi.

Mi avide manĝis. Facile kaptebla por mi troviĝis panbulo freŝa, el kiu mi ofte detranĉis larĝajn pecojn. Kaj la maljunulo ankaŭ ofte plenigis

mian glason per « Toul-vino » roza, ŝaŭma kaj seka. La ŝinko ruĝis sur mia telero, kaj apud mia glaso kie dancis bobeloj, mirabel-konfitaĵo en grejsopoto ŝajnis diafana oro.

Post kiam mi senretene entranĉis en la pleno de la ŝinko, kiam mi duone malplenigis la konfitaĵopoton, mi plenŝtopis mian pipon kaj iom orgojle ekbruligis ĝin. Estis mi, kiu ĵus tiel festenis. Kun la okuloj duonfermitaj, mi rigardis la bluan fumon kiu malrapide alŝvebis al la solivoj, sensenta pro fizika kontentiĝo, akrece elvokante la kamaradojn, tie en la valetoj, kun siaj sengustaj kradrostaĵoj kaj sia rizo en graso koaguliĝinta. Mi tute dronis en profundegan kontentecon, al kiu miksiĝis, igante ĝin perversa, rimorso.

Tradukis F. LE MAGADURE

Agendo 2015

21 mars

Lasta Eo Sabato en Vannes

3 au 8 avril

Rencontre de la chorale

Interkant'plu
et de la Kompanoj

à

Grésillon.

Dates 2015

- ▶ 17 -27 avril
- ▶ 6 - 14 juillet
- ▶ 20 -25 juillet
- ▶ 1er- 8 août
- ▶ 8-16 août
- ▶ 24 octobre-1er novembre

17a de majo

HERBIGNAC-ESPERANTO PIKNIKO

Ĉi-jare, la piknik-tago de Herbignac-Esperanto okazos la 17-an de majo...

Pliaj informoj venos pli poste, tamen vi bonvolu tuj noti la daton sur vian agendon.

Antaŭdankon al niaj gefideluloj kaj al ĉiuj, kiuj vizitos nin je tiu okazo.

Cette année la journée pique-nique de Herbignac-Espéranto aura lieu le 17 mai.

D'autres informations viendront plus tard, mais vous pouvez tout de suite noter la date sur votre agenda.

Merci anticipé à nos fidèles participant-e-s et à ceux

STAĜO

« ESPERANTO & ALTERNATIVAJ VIVMANIEROJ »

Kadre de sia ĝemeliĝo, Esperanto Bourg en Bresse (Francio) kaj LLG-instruistoj de Liberigitaj Lernejoj por Gelernantoj (Koreio) organizas la

5-an someran staĝon pri alternativaj vivmanieroj pere de esperanto.

de la 20-a ĝis la 23-a de julio 2015

LILLE 2015
esperanto
Ni subtenas!

UEA

25 JUILLET AU 1er AOÛT

100 a UNIVERSALA KONGRESO

